

והמפרשים בשיטה מקובצת סירצו בדוחק דלידי גולן לרבנן וגבג' לר"ש נקט ודוחק. רק באמת לעולא לא קשה לעולא מוקי מתני' דעורות בישראל ומתני' דהכא בעובד כוכבים ובידוע להכי צריך ידוע אף בגבג' וגולן ג"כ מהני אפי' בעובד כוכבים דאין אחר ידוע כלום לעולא משא"כ לרבה אי מוקי הכי א"כ גולן לרבנן וגבג' לר"ש קשיא מה בישראל לא מהני ידוע אליבד' כ"ש בעובד כוכבים ודוק (ודע דכל הפלפול הזה הוא רק ליישב סוגי' הגמ' ושיטות הראשונים בענין קידוש אשה אבל אין ללמוד ממנו דבר מן מזה, ושומר הפלל שכתבו בתשובות הקודמות):

הק' נפתרי צבי בהגאון המפורסם מו"ה אלכסנדר סענדר כ"י

אח"כ הראיתי זאת לא"ה הגאון כ"י והפכים לדברי

סימן נ

דברב לק' טרעבורא

מה שהקשה ביצמות דף ל"א דחיישין פקידושין שאל יתפס ותפס' ריש כמזנות כתנו דלא חיישין שחשב כל ימי' באיסור נפלאה בעיני דביצמות הכונה שיחפה על צ"ה שלא סהרג ולמחר יגרשנה כיון שהוא יודע דכירור ואין לו הוראת היתר משא"כ בכמזנות דחיישין לאקדורי דעתא ויורה הוראת היתר כיון שאינו ברור יורה היתר באשת ישראל אונס ובאשת כהן שאינו מתקין או בפתח פתוח דלא קים לי' וכיוצא בזה:

ומה שהקשה בב"ק דרב פפא מוקי ברוק לחזירי ותקנה לי הא רב פפא ס"ל מירוש מידשה תורה בקנס תמכהי דזה אליבא דר"מ ושאי' דלא כר"מ כמבואר בתוס' דף ע"א דר"ה טובס ע"י אחר:

ובענין הפירת כלאים לישראל עברין במקום שיש לו חייס א"י ראייהו מהש"ך נכונה אבל לא נתמחרו לי דברי הש"ך בזה דלא מיבעיא בישראל עברין דודאי מחויבין הכ"ד להפרישו דאעפ"י שחטא ישראל הוא ואף שאין ספק בדינו ש"מ אין להאכילו איסור אמנם אפי' א"י צמח שמצוה עליהם חלילה לנו לביע ירי עוברי עבירה כאשר אבאר ועוד דע"כ היכא דלא קאי בהרי עברי נהרא דמותר ע"כ מיירי שאין בידיו למנעו מליקם בעצמו דאי יש בידיו למנעו הדר איבא איסור משנס לפני עור ודוק אע"כ שאין בידיו למנעו ואפ"ה כחז"ה ה"ן דאסור וא"כ ה"ה בישראל עברין אמנם לכאורה תמקומו הוא מוכרע דהרי הגמרא מקשה אהא דכ"ז היכא דאית לי' לדודי' מותר למכור לו ומקשה הגמרא מהא דלא יושב כוס יין ומשני דקאי בתרי עברי נהרא וע"כ כ"י ה"ן אף דלא קאי בתרי עברי דנהרא אפ"ה אסור וא"כ כדרא קושי' בגמרא לדוכתא אמאי מותר למכור דלאית לי' אע"כ דיש לחלק בין ישראל לא"י אמנם יכבד כתבתי דאין טעם לדבר אמנם לולי שאינו כדאי להשי' על זק"הרמ"א היתי מחלק בחילוק אחר שהוא ברור לפניך היות הדבר ברור שאסור לסייע ירי עוברי עבירה כמבואר בגיטין דף ס"א ואפי' לא"י לא שרי רק לאחזוקי וא"כ מהרש"ש פ"ק דשבת לק"מ דהרי הוא מסייע ממש למצרי עבירה בשעת עבירה אמנם אף אם נימא דמושיס יין הו' מסייע בשעה עבירה דלא ברע מנסה וכבירה כמשי"ל מ"מ הדבר ברור דלא מקרי מסייע ירי עוברי עבירה רק אם מסייע בגופו או בממונו משלו דרך שאלה אבל במוכרו לגמרי לא מקרי מסייע דהרי קיבל דמי' ומוכרו לגמרי וברשותו דלוקא קאי דהרי לא אמרו לא תמכור נפס וכבירה רק לא תשאל וכלל מקום שאסור משום לפני עור קמתי לא ימכור פרה חקשה: וכדומה וכלל מקום

דאין קושיא כ"כ מ"מ יש לומר דסמך אהא דקדושין דקדשה בגול ובגיניה וכתב הרי"ף שם דבגול דאמריס אינה מקודשת רק לאחר יאוש ולא בגיניה משום דבגיניה הו' יאוש

ומה שהאריך עוד דשאל לגול, הנה בד"ן ג"א בדבר שבערור הארכתי בתשובה לבאר היכא דלא תתמוק לא איסורא ולא התירא אינו נאמן אבל הכא הו' קצת תתמוק היתרא אבל י"ל דאיתרע החוקה משום דסתם גזילה יאוש בעלים והו' כרובא דעדיף מחוקה אמנם זולת זה לכאורה יש מקום לתמוה דלדעתי פשוט אף אם עד אחר ה' מעיד דלא נתייאש לא מהימן כיון דעיקר העדות על הממון ומה נמשכו הקדושין וכיון דאינו נאמן על הממון ממילא הקדושין בחוקת האשה הם קיימים ואע"ג דהאשה רוצה להסויר מה בכך מתנה בעלמא היא דיהבא אבל העד אינו נאמן להוציא ממון מחוקת האשה, והבג בעצמן ע"א המעיד שחפץ זה גול הוא ואח"כ קידש בו אשה ודאי מקודשת אמנם לשיפתו דאם האשה אינה מושעת לא הו' קדושין רק אי יאוש לחוד קני למותרא א"כ אין אנו דנין רק על היאוש. שביד המקדש לענין קידושין וכו' שפיר קאמר:

שוב נלמד' ליישב לשון הס"ע שהוא לשון הרמב"ם בזה שהקשו דהא סתם גזילה הו' יאוש בעלים והנה ע"כ מוכרח שיש עדים. שדבר זה הוא גזילה או גניבה דאל"ה לאו כל כמיני' לומר שהוא גול לבטל הקדושין ואף אם מודה א"ה נושים עצמו רשע אלא ע"כ דאיכא עדים וא"כ היכא דאיכא כבר כתבתי דליכא יאוש ואע"ג דמשכמה לה שהוא לא ידע מהעדים וא"כ ע"כ דהעדים מעידים כך וא"כ זה בעצמו כוונת הרמב"ם וטוע שקנה אותו דבר ביאוש ולא כתב וטוע שנתיאש רק דה"ק שטועט שלא ידע מהעדים וא"כ אמרינן מסתמא נתייאש דהא אלו ידע מהעדים ודאי לא נתייאש ודוק היטב:

הגדה מבן המוכר

והנה עמ"ס א"ה הגאון כ"י לעיל ליישב קושיות הרש"ל דא"א לתרץ אליבא דרבה דתיירי מתני' דעורות בעובד כוכבים דאיכא רישא דמתני' מיירי בישראל ע"כ דאל"כ אמאי הו' סתמא יאוש וא"כ קשיא סיפא פ"ט הקשה לי למדן א' דלמא קושית הרש"ל הכי הוא דלתרץ לרבה ג"כ הרישא בידוע כמו לעולא וא"כ רישא וסיפא שוין ומיירי בידוע ומתני' דעורות בעובד כוכבים זלא מהני לרבנן בגולן ולר"ש בגבג' אפי' בידוע משא"כ מתני' איירי בישראל ובישראל אף רבה מודה דלכ"ע מהני ידוע עכ"פ רק הוא ניבא וא"י מה ניבא דלכאורה אין זה קושי' יכלל מ"ל לעשות חילוק חדש דליהני בישראל ידוע. וסתם לא דקא לרבה אין חילוק בין ידוע לסתם ומ"ל להשוות חילוק בישראל בין סתם לידוע או דמימא דאפי' סתם ליהני או דליהני אפי' ידוע רק אני חוקתי קושייתו יותר דאיכא לרבה דמוקים גליסטים גולן ור"ש איכא אמאי צריך דמתניתין ידוע דהא לר"ש סתם גזילה יאוש הוא אע"כ מתני' תיירי בעובד כוכבים ועורות בישראל להכי צריך ידוע וא"כ קשיא ג"כ דהא לרבה ליכא חילוק בין ידוע לסתם אע"כ צ"ל דדוקא במאי דפליגי כגון בישראל ליכא חילוק אבל במאי דלא פליגי כגון בעובד כוכבים איכא לחימר חילוק א"כ בס"ה"א נימא חילוק בין סתם לידוע להיפך רק באשת דברי א"ה כ"י נכונים דא"כ אמאי צריך ידוע דמתני' בני נכד לרבנן או גולן לר"ש דכ"ש הוא מה בעובד כוכבים א"ז ידוע בזה מכ"ש בישראל רק דא"כ גם לעולא מקשה היכי מוקים מתני' בידוע דא"כ גבג' לרבנן גולן לר"ש הקשה דאפי' סתם מהני

ג' (מ"ג) ז

הקום שאוסר המום מסייע קצתו לא משאיל וא"ל
דא"כ לא מקשה פה"ס. בגיטין על הא דלא משאיל
מסת' דמור' פ"ד תורש' דבאמת קושיות הכוספות
מת' דפלה פורשת. אסור משום לפי עור כ"ס בנפה
וכפרה דא"ל אסור רק משום מסייע ולפ"ז בדיון
דיון י' להסמפק אולי הפירות בגדים אף בשכר גרמי
מגבירה דמי מסייע במוט אף שמוט שכר וגם להלוואה
לא דמי חכמה פממיס וגם בהלוואה מעות ליכא לפני
עור הא"ז פקדונות עצמו והאיכור משום א"ל ומורה
ולכך א"ס יוכל להלוות במקום אחר לא שייך א"ל ומורה
כתבנו מזה במקום אחר והלכך זה י' למשום שדרך
האחרון כשמצויין הכבדים לבע"כ בעל הכבדים לובשן
והי"ט מסייע בלבישתו לפושטן מהקמטים וזה ודאי
מסייע ונאסור :

סימן נד

בצאתי רשום אצלי בקצרה

קטנה שנתקדשה שלא לדעת אבי' י' לעין בדבר
זה תחלה טעם הדבר אחרי מהני רצוני האב
זהה לפי שמת' הרא"ם שכתב הטעם דבאמר לאי וקבלי
קדושך הטעם משום שליחות ויכולה להיות שליח בדבר
שא"ל למוכרה א"כ י"ל כל שנתקדשה אבלא מלתא דזכות
הוא לו וזכין לאדם שלא כפרו כמ"ס הר"ן ונעשית לו
שליח למוכרה , ולפ"ז י' ליתן טעם בזה שהיא יכולה
לשכר א"ל עדיין ה' מקום לעיין דא"כ גם אם קדשה
אחר ולא קבלה היא הקידושין רק האסר קבל הקידושין
ימח' ב"ל וזאת הוא לו חזקין לו שלא בפניו וז"ל בדוחק
דוקא' תחשבה שייך לומר אבלאי מלתא דניחא לי'
שהיא הקדש עצמה לומר שנתקדשה אבלאי אכתי' הקשה לדעת
הרא"ם הא"ז נאסרה לשפרע כיון דא"ל לא הקנה לאתה
לשטנה כמ"ס הרא"ם גבי אומר אדם לבתו ועוד קשה
לי מזה לפי מה שפירש הרשב"א למעלה גבי נאי
וקבלי קדושך דהא מקודשת אע"כ דלא אפי' המעות
לרשות זוכה משום דס"ל דקטן י' לו זכ' לאחיהם
מלרריותא' א"ס דעת אחרת מקנה אותו וכן כתבו הפוס'
דק"ק י"ט א"כ הקשה לסמואל דס"ל בפירוש דאין לו
זכ' מלרריותא' לאחרי' מאי מהני הרינוי ואף אם
נימא מלרר' דית' לה זכ' לאחרי' א"כ מהני ניהום
לה דס"קא דרצון הא' ומכ"ס לשיטת רש"י דאפילו
הדרכיוא' לו זכ' לאחרי' (עיין בגיטין) ואף לעצמו
א"ז א"ל מדרבנן דמבואר דרש"י בבבא , והנה
לשיטת הרשב"א והרמב"ם והרשב"א גבי זין ע"י עצמה
מחשבה ופירש' דמיי' בלמוד' נאי וקבלי קדושך דמהני
כמו שאמר ה' כבר לכלב דמקודשת בהנאה זו א"כ
פשיטא דקשה טובא דא"כ מה מהני נא"כ א"כ א"ל
א"ס נתן כבר לכלב ואחר כך פלוגי מקודשת לי בזה
שנסת' הסבר לכלב שלו ואמ"כ שבע האב ונתקדשה מהני
ואמ"כ נאמס' זה הטעם כתב הראב"ד הכא הטעם שמה
נאמרה קודם הקידושין ואמר נאי וקבלי וכו' כמ"ס
הרשב"א ששם א"ל על הר"ן קשה טובא דאסכים למעלה
לשיטת הראב"ד והרמב"ם דטעם הדבר נאי וקבלי
קדושך דמי כמו ה' כבר לכלב והכא כתב דריוני
מכני לבסוף לשמואל וז"ל כמ"ס דעת הרא"ם דדוקא'
דביבא' דהא מקבלת זלפ"ז בפשיטות י"ל דוס טעם
פולא וטעם האלפסי דאפילו בנתרצה לא חייבין :

דקשה"ה היא ולא נסמיכה דמעות במאי מתקדשה עכ"ל
דברי האב אינו חייב לשלם כסף קידושין כמו וכ"ס
לכברתו לזוה' ולבסוף שחק מהני קשה טעם איכרה
דעת הרא"ם נ"ע דס"ל דקידושין חלו משעת שמיטה
אפילו נתאכלו המעות וכתב הכ"ס דטעם מהר"ק דהוי
כמו לאחר למ"ד יום וכבר כתבנו דל"ע , ועוד דא"כ
בנתן לכלב ונתקדשה א"כ גם כן נימא דמהני מכ"ס
לדעת הרא"ם שם קשה טובא ודוק שם :

עוד י' לדקדק לשיטת הרא"ם שהאב מטעם שליחות
הא' אמרינן מה א"ס לדעתים אף שלומכס
לדעתים ואמנם לפימשי' דטעם הר"ן דהוי זכ' י' לישב
גם לפי מ"ס הפ"ד ביו"ד גבי תרומה לדעת הרמב"ם
דבמלוה לא צעיק לדעתים והר"ן כתב דהכא הוי
מלוה . עוד י' להקשות לשיטת הרמב"ם גבי ברירה
כשבואר א"ל בגיטין ריש פרק כל הבט' . אמנם א"ס
נימא דהקידושין אינם סליס רק משעת ריצוי לא שייך
ברירה שייך בשטות מוכרי' ודעת הרא"ם דקידושין
דפקטנה צעיק שיהא המעות צעין ונמה שמיטת המעות
צריכי' האב אבל בנערה דלית לה לזכות לאחרי' אף
צאין המעות צעין מקודשת וכן נראה דעת המרדכי וזו
שיטה מחוורת מאד :

(ב) **כתב** הרב המגיד דטעם רשב"א פיר' ב' מה"י
איטות דין מ' דנתן לה כסף שהם אפי' מור
ואמר הרי את מקודשת לי איכה מקודשת עד
שימחר ויסלכא הימנה וימחר ויהנו לה ובקשה המס"ל
מח' שכתב הר"ן דטעם הרשב"א דכל המפרנס סתם
לאו בתורת מחנה מפרנסו אלא בתורת הלוואה והביא
ראי' מיריד לתוך שדה חבירו שלא ברשות א"ל' הככים
עם הרשב"א ומ"ס מהרמ"ם ראי' מההיא דשבוותן
במנה לי בידך לא ידעתי מאי זו סדירה להקדש הלה
טוען ברי דלמחנה נתן ע"י וס' עכ"ל והנה כמ"ס
מן מנה לפלוגי הביא הר"ן גופא' ה"ז ראי' משבועות
וז"ל דס"ל דמיי' הס' אף בהעדים אומרים שוודעים
שלא דיבר עמו כלום , ומה שהקשה מהא דהרשב"א
וכן הסכים עמו הר"ן גם בנדרים לפ"ד אין זו ראי' כלל
דודאי אמרינן כל שאחד נתון למכירו כסתם בודאי
רובה לעצמו עמו טובה ולא אמרינן דבחנו לפקדון
דודאי א"ל ה' רצנו לפקדון הוי מחויב לומר לו
דדילמא אינו רוצה לקבל אחריות והנה בנפשו שלא
ברשות או במפרנס או בנותן רשות לומר בביט' י'ס
לומר דזה בעצמו הוא הטובה אבל בנותן לו מעות לא
שייך לומר דמשה עמו טובה א"ס נפשו לפקדון וגבי
מקדש אחרות או מוכר שאינו שלו מלכד מה שפירש
המרדכי דגילה דעתו שאינו נוהג במחשבה הרי כבר
כתבתי ששם ביר המוכר להנאי' ונחלק גבי קדושין
אף אם נימא דרשות בירו להנאי' הרי הוא מלוה ודוק
זה ברור דעכ"פ הוי מלוה לכך צריך לומר וליטלו
ובזה מיושב קושית הכ"ס פ"ק י"ג :

סימן נה

תשובה לק"ק דינויין

לאחי הרב המאה"ג הרב דק"ק ה"ל

עוד שזן הדיין דינא דמסאלי בלום ואשמו פדס כלות
שמיס אחר הנשואין מודש או חדשים נתנו
שמיס בגדי האשה לירי דמסור להשמיס בכדי לישא'
וליתן במו"מ להקנות נפס' . ופסק דין אחד מדיני
דמלכא' שהמסור מחויב להחזיר הבגדים בלי משלוח'
המעות שלו עליהם ונתן טעם משום דכתב בהגה' ש"ע
באה"פ סי' נ"ג דדורש' האשה יכולין לחמא' שלא לחזר
בנדור' :